

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Nimistötoimikunta	4	18.02.2025	4	

8442-2024 (10 02 06, 00 01 02)

Aloite aukion nimeämisestä Harkovan aukioksi

Tiivistelmä:

Kaavoitus toivoo nimistötoimikunnan ottavan kantaa Suomen Ukrainalaiset ry:n tekemään aloitteeseen.

Nimtmk § 4

Kaupunkisuunnittelu ja maaomaisuus, kaavoitus, Tuuli Vesanto:

Aloite

Suomen Ukrainalaiset ry on tehnyt 23.11.2024 aloitteen osoitteessa Läntinen Rantakatu 17 sijaitsevan pienen aukion nimeämisestä Harkovan aukioksi. Ehdotus liittyy Turun ja Harkovan kaupunkien väliseen ystävyyskaupunkisopimukseen.

Aloitteessa kerrotaan, että Turku aloitti aukion laidalla 25.10.2022 liputuksen osoittaakseen solidaarisuuttaan hyökkäyssodasta kärsivälle Ukrainalle. Ke-väällä 2022 Vartiovuorenkadulle, vastapäätä silloista Turun Venäjän pääkonsulaattia, syntyi spontaanisti Ukrainan muistamispaikka, mutta se jäi pois käytöstä konsulaatin toiminnan päättyessä. Muistamispaikka siirrettiin Läntiselle Rantakadulle, ja aukio on vakiintunut muistuttamaan ohikulkijoita Turun ja Ukrainan välisestä yhteistyöstä.

Aloitteessa todetaan, että aukion nimeäminen Harkovan aukioksi ilmaisisi Turun solidaarisuutta Ukrainalle ja Harkovan asukkaille, konkretisoisi ystävyyskaupunkisuhteen merkityksen ja vahvistaisi yhteisöllisyyttä.

Aloitteen mukaan aukiolla ei ole aikaisempaa, historiallisesti vakiintunutta nimeä eikä ehdotuksen toteuttaminen edellyttäisi muutoksia virallisiin kadunnimiin.

Tietoja nimettäväksi ehdotetusta alueesta

Aloitteessa tarkoitetaan ilmeisesti Läntinen Rantakatu 17:n ja Aurajoen välillä sijaitsevaa aluetta, jonka laidassa seisoo yhdeksän lipputankoa. Alueella on voimassa asemakaava 10/1997. Vaikka aluetta käytetään oleskeluun ja tapahtumiin, se on asemakaavassa katua, jonka nimenä on Läntinen Rantakatu – Västra Strandgatan.

Nimi Läntinen Rantakatu edustaa vanhaa turkulaista katujennimeämisperiaatetta. Sanoilla *itäinen* ja *läntinen* on kerrottu kadun sijainnista suhteessa jokeen, samoin sanoilla *ylinen* ja *alinen*. Suhdetta toisiin katuihin on kuvattu määritteillä *iso* ja *vähä* (*Iso Brahenkatu*). Pääkatujen nimistä on muodostettu uusia nimiä *poikki*-etuliitteen avulla (*Brahen Alinen Poikkikatu*).

Vuonna 1828 vahvistunut, C. L. Engelin laatima Turun kaupungin asemakaava muutti koko kaupunkirakenteen. Kun maistraatti ja maaherra ehdottivat uusille kaduille nimiä, vuosisatoja käytössä ollutta nimeämisjärjestelmää pidettiin

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Nimistötoimikunta	4	18.02.2025	4	

edelleen hyvänä ja sovellettiin uuteen nimistöön. Maistraatin ehdotukseen sisältyivät esim. nimet *Östra och Västra Aura Gatorna*, *Östra och Västra Alléer* sekä *Östra och Västra Strand Gatan*. Nimiehdotus vahvistettiin 26.10.1830.

Suuri osa asemakaava-alueen nimistöstä uusittiin suuressa nimistöuudistuksessa vuonna 1890. Tuolloin perinteinen attribuutteihin perustuva nimisysteemi hävitettiin lähes täysin. Nykypäiviin ovat säilyneet vain nimet Itäinen ja Läntinen Rantakatu, Itäinen ja Läntinen Pitkäkatu sekä Vähä Hämeenkatu.

Läntisen Rantakadun katutason ja joen välissä on historiallinen lastauslaituri, jollaisia kutsutaan apparelleiksi. Läntinen Rantakatu 17:n kohdalla olevaa apparellia ei ole nimetty kaavassa, mutta siihen viitataan joskus nimellä Kristiinankadun apparelli. Vähätorin apparelli on nimetty kaavassa.

Aikaisempi Läntistä Rantakatua koskenut aloite

Nimistötoimikunta käsitteli 16.1.2018 § 5 valtuustoaloitetta (diaarinumero 12774-2017), joka koski Läntisen Rantakadun nimen muuttamista Mauno Koiviston puistokaduksi. Päätöksensä nimistötoimikunta totesi yksimielisesti, että Läntisen Rantakadun nimeä ei tule muuttaa. Muilta osin asia jäi pöydälle.

Suomen Ukrainalaiset ry:n tekemä aloite eroaa em. valtuustoaloitteesta kuitenkin siinä, että ehdotettu nimettävä alue on vain pieni osa Läntistä Rantakatua ja kadunnimi jäisi edelleen käyttöön.

Nimenmuutoksen vaikutukset osoitteisiin

Osoitteenmuutostarvetta pyritään nimistösuunnittelussa välttämään. Mikäli Läntisen Rantakadun nimi muutettaisiin apparellin kohdalla sijaitsevan aukiomaisen alueen osalta, nimenmuutos vaikuttaisi viereisen kiinteistön osoitteisiin. Kiinteistö 853-7-1-7 sijaitsee Läntisen Rantakadun ja Kristiinankadun kulmassa. Sillä on kaksi osoitetta, Kristiinankatu 1 ja Läntinen Rantakatu 17. Kaikki huoneistot käyttävät Kristiinankadun osoitetta, mutta neljällä yrityksellä on käytössä osoite Läntiseltä Rantakadulta. Sisäpihalle kuljetaan porttikongistalta, joka on Läntisen Rantakadun puolella.

Nimenmuutos saattaisi ulottua osittain myös kiinteistön 853-7-1-10 kohdalle. Tällä ei kuitenkaan olisi vaikutusta kiinteistön osoitteeseen Läntinen Rantakatu 15, koska osa kiinteistön edustasta jäisi edelleen Läntiseksi Rantakaduksi. Ajo tontille tapahtuu nykytilanteessa Kristiinankadun ja Läntisen Rantakadun kautta. Mahdollisen nimenmuutoksen jälkeen tontille kuljettaisiin Kristiinankadulta Harkovanaukion ja Läntisen Rantakadun kautta.

Muita tarkasteltuja vaihtoehtoja

Jos osoitteenmuutoksia haluttaisiin kokonaan välttää, kiinteistöjen edustalla oleva katutaso pitäisi jättää Läntiseksi Rantakaduksi. Etuna olisi myös se, että Läntinen Rantakatu -niminen katualue ei katkeaisi. Esimerkiksi Borenanaukion ja Varvintorin kohdalla Läntinen Rantakatu jatkuu kapeana kaistaleena rannassa. Nimettäväksi jäisi katutason ja joen välinen apparelli. Se ei kuitenkaan ole luonteeltaan aukio vaan koostuu rantalaiturista ja sille johtavista rampeista. Jos nimettäväksi esitettäisiin apparellia, nimen päätteenä voisi olla esimerkiksi *laituri*.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Nimistötoimikunta	4	18.02.2025	4	

Paikkaa Harkovanaukiolle on myös mahdollista etsiä muualta Turusta. Suikkilassa on nimetty katuja ja puistoja Turun ystävyyskaupunkien mukaan. Suikkilassa ei ole tällä hetkellä kaavoja vireillä, joten alueelle ei ole suunnitteilla uusia puistoja. Suikkila ei ole myöskään keskeisellä paikalla eikä sillä ole yhteyttä Ukrainan muistamiseen.

Oheismateriaali 1 Suomen Ukrainalaiset ry aloite

Ehdotus Nimistötoimikunta ottaa kantaa Suomen Ukrainalaiset ry:n tekemään aloitteeseen.

Päätös Nimistötoimikunta kiitti Suomen Ukrainalaiset ry:tä aloitteesta. Toimikunta kannattaa lämpimästi tuen ja solidaarisuuden osoittamista hyökkäyssodasta kärsivälle Ukrainalle. Toimikunnan mielestä on perusteltua nimetä jokin kohde Turusta ystävyyskaupunki Harkovan mukaan. Aloitteessa ehdotettu paikka ei toimikunnan mielestä kuitenkaan sovellu nimettäväksi Harkovanaukioksi, koska alue ei hahmotu aukiona vaan osana Läntistä Rantakatua, jota se asemakaavassa onkin.

Nimistötoimikunta jatkaa pohdintaa siitä, mikä olisi riittävän arvokas kohde nimettäväksi Harkovan mukaan. Muiden Turun ystävyyskaupunkien mukaan nimetyt kohteet sijaitsevat Suikkilassa. Toimikunta pitää Suomen Ukrainalaiset ry:n aloitteen mielessä myös tulevien kaavahankkeiden nimistöä suunniteltaessa.

Jakelu

tied Akkanen Mika